

A munkával összefüggő váz- és izomrendszeri problémák

Európai prioritás

- Szerinte Európában elsődleges kockázatot jelent a kézi anyagmozgatás és az ismétlődő mozgások, ezekre oda kell figyelni (3)(4)(5)(6).
- Ez az oka, hogy a "Fordíts háttat a munkával összefüggő váz- és izomrendszeri problémáknak" lett a valamennyi tagállamban 2000. októberében megrendezendő Európai Munkavédelmi Hét központi témája.
- A prioritás oka ezeknek a problémáknak kiterjedtsége és költsége Európában.
- A prioritás oka, hogy e problémák nagy részét meg lehet előzni vagy csökkenteni lehet a meglévő munkavédelmi előírások és a helyes gyakorlatra vonatkozó útmutatások betartásával (4).
- Európászerinte készített beszámolók jelzik, hogy a tagállamok sürgősen foglalkozni kívánnak a témával (3)(5).

A VIP okozta egészségkárosodás kiterjedtsége Európában

- Aváz-és izomrendszeri problémák (VIP) az egészségkárosodás széles körét takarják. A fő csoportok a hátfájás/-sérülés és a munkával összefüggő felsővégtagi problémák, amelyeket általánosan "ismétlődő terhelési sérülések"-ként ismernek. Az alsó végtagokban szintén jelentkezhet probléma.
- Az okok között szerepel az emelés, a rossz testtartás és az ismétlődő mozgások. A problémák egy része bizonyos feladatokhoz vagy foglalkozásokhoz kötődik.

- Évente több millió európai munkavállalót érint a VIP munkája során, minden fajta munkakörben és foglalkoztatási ágazatban. Európai felmérések bőséges bizonyítékkal szolgálnak arra, hogy a VIP, például a hát-, nyak- és felsővégtag-problémák jelentős és egyre növekvő egészségügyi és pénzügyi problémát jelentenek (3)(4)(7).
- A VIP általánosan jelzett, munkával összefüggő egészségi probléma az európai munkavállalók körében: 30% panaszodik hátfájásról, 17% panaszodik izomfájdalmakról a karjaiban és lábaiban, 45% számol be arról, hogy fájdalmas vagy kényelmetlen testhelyzetben kell dolgoznia, 33%-nak kell súlyos terheket mozgatnia munkája során (7). Az említett adatok egy részéről az Európai Unió országai szerint készült felbontás található a 2. keretben.
- A fentebb említett adat a 30% hátfájástól szenvedő munkavállalóról évente 44 millió európai munkavállalót jelent (7).
- Az egészségi problémák kényelmetlenségtől és kisebb fájdalomtól egészen súlyos orvosi esetekig terjednek, mely utóbbiak munkakiesést, orvosi és kórházi kezelést követelnek.
- A kezelés és a felépülés gyakran nem kielégítő, különösen a krónikus esetekben, így a végeredmény akár tartós munkaképtelenség is lehet, ami az állás elvesztését jelenti.

A VIP kockázatok felismerése

Egyértelmű bizonyíték van arra, hogy a VIP erősen összefügg a munkavégzéssel (4). Megállapították, hogy az okok a munkarendszer kialakításával függenek össze (4)(7). A fő kockázati tényezők az 1. keretben találhatók.

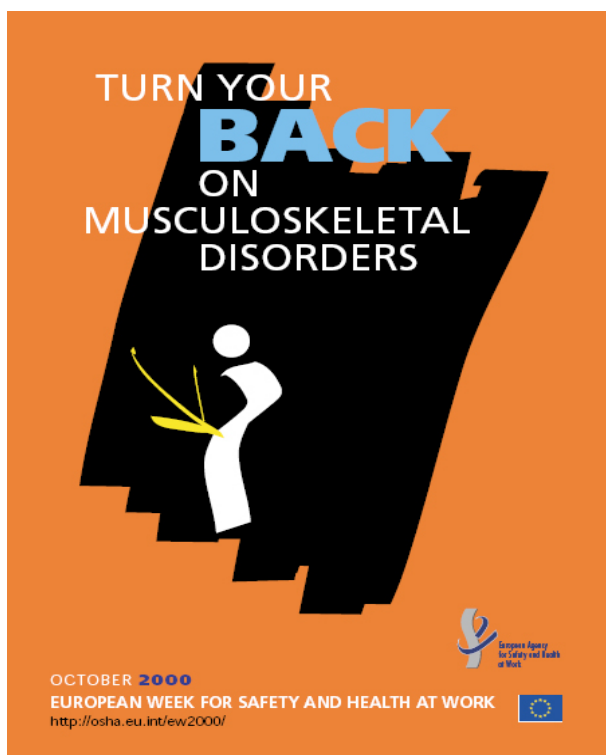
1. keret: A VIP kockázatát növelő tényezők

A munka fizikai jellemzői

- Terhek
- Rossz testtartás
- Nagymértékben ismétlődő mozdulatok
- Erős kézhasználat
- Közvetlen mechanikai nyomás a testszöveteken
- Test rezgések

Munkakörnyezet és munkaszervezés

- a munka üteme
- ismétlődő munka
- időbeosztás
- fizetési rendszer
- egyhangú, monoton munka
- fáradtság
- hideg munkakörnyezet
- hogyan élik meg a munkavállalók a munkaszervezést
- pszichoszociális munkatényezők

Ezek a kockázati tényezők nagyon sok európai munkahelyen megtalálhatók. Például, EU munkavállalók 7%-a mondja, hogy munkája rövid, ismétlődő feladatokból áll, 57% számol be arról, hogy munkája ismétlődő kéz- és karmozgással jár, 56%-ot érint szoros/szigorú határidő, 54% esetében van szó nagy sebességű munkáról, 42% nem dönthet szabadon arról, mikor tartson szünetet, 31%-nak nincs választása a munka ütemét illetően (7).

Kockázati csoportok

- Fizikai dolgozók, akár szakmunkások, akár segédmunkások, vannak leginkább kitéve ezeknek a kockázatoknak.
- A felsővégtag problémák inkább érintik a nőket, mint a férfiakat (4)(7), elsősorban az általuk végzett munka jellege miatt. Például, az EU női munkavállalók 35%-a végez állandóan ismétlődő munkát, szemben az EU férfi munkavállalók 31%-ával (7).
- Idősebb munkavállalók Európában több VIP esetet jelentenek. Például, az EU átlagos jelentés hátfájásról 30%, 15-24 éveseknél 25%, 55 év felettiéknél 35% (7). Sok idősebb munkavállaló általában több időt tölt VIP kockázatot jelentő munkahelyzetben, emellett a munkaköröket általában fiatal és egészséges férfi munkavállalók számára alakítják ki (7).
- Az ideiglenesen, például meghatározott idejű vagy munkaerő-kölcsönzési szerződés alapján foglalkoztatott munkavállalók jelentős mértékben jobban vannak kitéve az ismétlődő vagy fájdalmas/fárasztó testhelyzetben végzett munka kockázatának (7).

A gazdasági teher csökkentése

- A munkával összefüggő VIP fájdalmat és szenvedést okoz az érintetteknek mind munkájukban, mind otthoni életükben.
- Bár pontos adatok nincsenek, az összes munkával összefüggő megbetegedésre vonatkozólag valamennyi tagállamban végzett becslések szerint a gazdasági teher (költség) a bruttó nemzeti termék 2,6 - 3,8% lehet (8).
- A költségek nagy hányada – talán 40-50%-a is – a váz- és izomrendszeri problémákból adódik (7). A VIP-re vonatkozólag rendelkezésre álló költségbecslések szerint ez az érték a BNT 0,5-2%-a (4).
- Több mint 600 millió munkanapesikki munkával összefüggő megbetegedés miatt Európában minden évben (7).
- Az európai gazdaság számára jelentkező költségek között szerepel: a kiesett termelés, a személyzet betegsége, kártérítési és biztosítási költségek, tapasztalt, gyakorlott személyzet elvesztése és az új személyzet felvételének és betanításának költsége, a kényelmetlenségnek és betegségnek a munkavállalók munkaminőségére gyakorolt hatása.

2. keret

	AU	B	DK	FIN	FR	GE	GR	IRL	IT	LU	PT	SP	SW	NL	UK	EU
FOGLALKOZÁSI KOCKÁZATOK ÉS EGÉSZSÉGI PROBLÉMÁK																
Hátfájás	31	21	30	33	29	34	44	13	32	32	39	35	31	17	23	30
Izomfájás karban vagy lábban	14	9	24	29	19	13	37	6	19	13	31	24	24	10	11	17
MUNKÁVAL ÖSSZE-FÜGGŐ HIÁNYZÁS																
% egészségi okokkal összefüggő, munka miatti hiányzás a legutóbbi 12 hónapban	36	26	15	30	21	34	18	16	17	29	22	19	13	27	16	23

Forrás: A munkakörülmények második európai felmérése (1996). Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért.

© European Agency for Safety and Health at Work. Reproduction is authorised, except for commercial purposes, provided the source is acknowledged. 2007.

- Ezeknek a munkával összefüggő egészségi problémáknak a megelőzése jó üzlet.

A VIP megelőzése

Sok VIP megelőzhető a munka és munkahelyek módosítását célzó, a kockázati tényezők felmérésén alapuló ergonómiai beavatkozásokkal (4). Ez az elv érvényesül már a jelenlegi európai irányelvekben és a tagállamok előírásaiban (10). Gyakorlati útmutatók és megelőzés szolgáltató eszközök szintén rendelkezésre állnak. További információk találhatóak a "Váz- és izomrendszeri problémák megelőzése" című tény-lapban.

További információk

Az Európai Munkavédelmi Hétről és a váz- és izomrendszeri problémák megelőzéséről további információk találhatóak az Ügynökség <http://osha.eu.int> weblapján, ahonnan a kiadványok teljes szövege díjmentesen letölthető. A <http://osha.eu.int/ew2000/> című kapcsolódás vezet el az Európai Hétről készült speciális weblaphoz.

Bibliográfia/Irodalom

1. "Fordíts háttal a munkával összefüggő váz- és izomrendszeri problémáknak" – Az Ügynökség tájékoztató szórólapja, Európai Hét 2000.
2. Az Ügynökség "Váz- és izomrendszeri problémák megelőzése" című tény-lapja.
3. "A munkavédelem helyzete a tagállamokban" – Az Ügynökség beszámolója, 2000.
4. "Munkával összefüggő nyaki és felsővégtagi váz- és izomrendszeri problémák" – Az Ügynökség beszámolója és a "MÖFVP: összefoglaló egy Ügynökségi beszámolóról" című tény-lap, 2000.
5. "Ismétlődő terhelési sérülések" – Az Ügynökség beszámolója, 2000.
6. "A munkavédelmi politika prioritásai és stratégiái az Európai Unió tagállamaiban" – Az Ügynökség beszámolója, 1997.
7. P. Paoli, Adatok a munkakörülmények európai felméréséből – Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért, kiadatlan cikk, 1999. június.
8. "A munkavédelem gazdasági kihatásai az Európai Unió tagállamaiban" – Az Ügynökség beszámolója, 1998.
9. Munkakörülmények az Európai Unióban (az 1996. évi felmérés összegezése) - Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért.
10. Az Ügynökség weblapja kapcsolatot biztosít az EU jogszabályokhoz és a tagállamok weblapjaihoz, ahol nemzeti előírások és útmutatások találhatóak.